

KALEB SMOKVINA

*Ivo Cetinić Paron, Vela Luka
pp 50*

„U zlo doba u gladne godine“ 19.12.1905. u siromašnoj veloluškoj težaškoj famiji Barčot Tintor na Mrkom ratu, rodi se je Ivan Barčot Smokvina jedan od najvećih dosadašnjih luških pustinjaka.

Koliko jan znan nin se rodi po ničigovoj naružbi, pa se je vada zato i rodi onaki kaki je bi - na svoju ruku. Očitno je ovemu šašavemu svitu služi taman još jedan tako šenozi čovik, kaki se ne raja baš svaki dan. Rodi se je taki i što se tun može. A kad se je već rodi, tukalo mu je i umrit. Učini je un to malo i prin svoje dubje starosti, sasvin mirno i bez pogovora u svom pelegrinskom raju, nakon kratke bolesti 6.8.1980. Po meni nin umri na pošten način. Cili je život pi vino, a zadušila ga je voda.

Ako ćemo lagat, što je danas u demokraciji jadno u modi, pogotovo kad se piše oli govori o važnin pokojnicima, undar bi o Smokvini moga počot i ovako:

Kako dite nin voli izjutra ćapat reket i poč tuć po teniskoj loptici, oli se zavuč u kamaru svirat pijanino, kako što su to u ono vrime, obavezno činili svi njegovi vršnjaci. A najgore bi ga bilo pogodilo to, kad bi ga pokojna mater poslala da joj dole po rivi ispod butige pokojnega Mašura, prošeta malo njezine dvi pudlice. To nin nikako moga podnit, jerbo je un bidan jedva čeka kad će se rasvanut, da gre digod skupit lipe freške lutine za u handuč.

Ali ako ćemo govorit istinu koja nikad nin lipa kako laž, undar odma tuka reć kako je ima teško, oskudno i gropjivo ditinstvo. Zato je bi najsritniji kad je moga kradomice uteć iz Luke rano rancato dole

po Pelegrinu, Kargaduru, Tankaracima oli Martina boku. Nakupi bi po osekaloj mrkinti ogrce i škatle za ješku i undar slobodan od svakoga na miru lovit knjeze, sardare, pirke, vrane, lopote i ostalu malu ribu od kraja.

Već u tin ranin danima svoga života gustira je gledat u Tankaracima pokojnega Petra Kapulinu, zvanog „Štamperijo“, kako u svom petraru, s obitilicun i gozdenun polugun vadi kamenje. Ti ga je posal kolo kamenja odma toliko smanta da ga nin pusti na miru cilega života. Kamenja je u njega uvik bilo i ispid kuće i u kući i u Luci i u Pelegrinu.

Naročito je voli gradit meje i to onako lipo kako što su to činili poznati luški težaci onega vrimena: pokojni Ivan Šeparović Musa zvani Batić, Joze i Maksi Padovan Pretur, Ivan Bačić Buluma i još niki, ali ritki. Njihove meje, oli van, kako jih danas zovu – suhozidi, bila su prava umitnička dila. U njihove meje nin se, ni uz najboju voju, mogla uvuć ni najtanja guja smačalina, a kamoli miš oli manguc.

Isto onako, na svoju ruku, kaki je bi i sam, tako su na svoju ruku bile i meje Kaleba Smokvine, koje i danas možete doć vidit na nekadašnjemu njegovemu imanju u Pelegrinu. Po njima je bi i poznat jerbo su one bile drukčije od svih ostalih meja na svitu. Za razliku od meja gore spomenutih, njegove su takozvane „ruke od meje“, završavale sa fino obrađenim ovećin kamenima kakvima su se gradile bogatije kuće onega vrimena. Te kamene un je obrađiva poznatin klesarskin alatima: bućardama i taintama. Ono što je ode čudno i neobjašnjivo, nijednu meju nin završi do kraja u tom stilu.

Prima pričanju Petra Šimunovića Cindrota, na jednin posebno velikin kamenu Smokvina je na svom imanju, izradi i sunčani sat. Išćali smo ga i uspili smo ga nać. Pravo je čudo da je još uvijek tamo jer puno tega njegovoga lipo obrađenoga kamenja malo pomalo nestaje sa njegovih meja, od strane nepoznatih domaćih „umitnika“.

O tin njegovin mejama pročulo se je još undar po ciloj Jugi, pak je i Smokvinu i njegove meje, sedandesetih godišć pasanega vika ovikovičila TV Beograd, video i audio zapisom.

Ivan Barćot Smokvina za svoga života, nin nikad ni fatiga ništa drugo što nin bilo vezano za kamen, niti je ikad fatiga u nikakvin ondašnjin poduzećima oli zadrugama. Voli je slobodu i kretanja i mišjenja, više od svega na svitu. Nin voli da mu niko zapovida, a posebno ne režimski judi, koje nin nikako podnosi. Njegov životni moto bi je: „Ništa beštijama dat, ništa od beštija vazimat!“

Ako su Ivana Zajca nazvali „plemeniti“, a jesu, undar se mirne duše može i Ivana Barćota Smokvinu nazvat „kameniti“. Mada su bili različitih profesija, ipak su puno sličili jedan na drugoga. Čovik da bi priživi mora po ničemu tuć. Tako je naš Zajc tuka po klaviru, a Smokvina po kamenu. Zajc je živi od mužike, a Smokvina od kamena. Ko je živi boje? To mi nećemo nikad doznat. Ono što sigurno znan je to da je Ivan Smokvina uža često reć: „Ma što se nisan rodi ki kaleb pa da mogu letit di god me je voja.“ Puno je voli kalebe, pa je i sebe i suside i ostale njemu bliske zva – kalebe.

Oba Ivana imala su puno izoštren sluh. Zajcu je sluh služi u stvaranju vrhunskih arija, a Smokvini u pripoznavanju zdravega kamenja. Čin bi izvadi kamen, odma bi ga udri macon, naćuli bi uši i sluša bi kako zvonit. Ako bi mu se zvonit svidi nježno bi mu došapnu: „A tun si kalebe... zvonit mi ki velo zvono u kampanelu, učinit ću s tobun, jan rabotu velu... Nać će tebi kaleb misto, nebojse i neće ti bit krivo.“

E, ma nin ove lipe i laskave rići ima čast čut svaki njegov izvađeni kamen, a pogotovo ne oni gnjili. Kad bi u petraru naleti na gnjili kamen, zna mu je tun u čunku na licu mista svašta grubega izgovorit: „Pa si tin kamen?... Nevojo jedna. Kako te nin sram!... Tin si kamen?... Ma tin si... znaš što si tin... tin si gnjilo govno, eto što si tin. Ne moreš tin kaleba privarit, ne, ne! Ma viš tin njega... ma ko bi te reka... A čekaj,

čekaj pobre, počeš tin meni lipo u šoder čin ariva Ivan Balić, oli Pere Fić, s ono makine od šodera ode u Tankaraca.

Ako su Ivana Zajca nazvali „plemeniti“, undar se mirne duše može i Ivana Barćota Smokvinu nazvat „kameniti“. Čovik da bi priživi mora po ničemu tuć. Tako je naš Zajc tuka po klaviru, a Smokvina po kamenu. Zajc je živi od mužike, a Smokvina od kamena. Ko je živi boje? To mi nećemo nikad doznat.

Uža se je tako u petraru na ure razgovarat i svajat s kamenjun kako da razgovara s kojim čejadinun. Kad bi ko prohodi kolo petrara ima je dojam da u petraru fatigaju baren dva tri jidna čovika, a ne mi ga jedan „diplomirani“ pustinjak, zajubjen u sve pokretne i nepokretne, kamene, drvene i pernate blagodatit prirode.

Nin se Kaleb Smokvina razgovara samo s kamenjun u njegovin petrarima po Zaklopatici, Martina boku, oli u Malin i Velin Tankaracima. Razgovara se je un, i to na vas glas i s vranama i s kalebima, s junima, sovama, kukuvižama i s božjin kokotićima.

Razgovara je un i sa šticićima od strahlića kad bi jih naša u gnjizdu na smriću di zivaju gladni, očekujuć svoju mater da jin donese štogod u kjun. Bilo bi mu jih ža, pa bi jin tepa: „Čvin, čvin, čvin... jadona moja gladna dico. Sad će vama kaleb nalovit lipih freških sprugi.“ Kad bi jin nalovit sprugi, vrati bi se žvelto na gnjizdo i podili bi jih svima jednako.

Razgovara se je un po noći i svaja s papatažima i komarcima. Razgovara je un, a u isto vrime i ratova s mišima, s mangucima i s zecima, koji su mu činili šćetu i krali njegove trude na svojin imanju u Pelegrinu. Nadiva jin je imena i zva jih je po imenima ki da su čejad.

Kalebove kućice u Pelegrinu. Foto: uredništvo

U Pelegrinu je ima dve kuće, jednu do druge, a obe male potleušice pokrivena pločama, tipične za ono vrime. Stojaju one tamo još i danas u očekivanju nekoga drugoga kaleba koji se više neće i nemože nikad vratiti.

U jednoj je kući bila posteja, jedan stari lavabo, zrcalo, i skrinja di se držala roba. Na miru iznad posteje visila je jedna stara ofucana slika. Na njoj se je još uvijek moglo pripoznat svetoga Jureta na konju, kako s kopjun ubija razjarenoga zmaja kojemu iz čunke sukja plamen. O gredi je visi muškadur u kojemu se je u ono vrime kad u Pelegrinu još nina bilo ni struje ni frižideri, čuvala spiza od muha, osa, prndeji i drugih letećih napasnika. U zidu je bila ugrađena mala falsa punistrica u kojoj je bila svića ulenica i svića od petrolija.

U drugoj kući odma do nje bila su žrna i peć od kruha. Tamo je još bi i komin s komostrama, na kojemu je visi bronzin. Dole na prhnju bilo je nekoliko crnih teća i velikani popečak, koji je služi za skupjat oli rasprškat ževaru. Tamo su još bile molete, gradije, velikane tripije i bruštin za kafu. Na miru je visila jedna skancija na kojoj je bilo nekoliko pijata od late, dva tri od majolike, nike čikare i nike kukume za kafu.

Smokvina je bi drukčiji čovik od svih ostalih kolo sebe. Dokli su drugi judi na svojim imanjinama sadili lozje, masline i smokve, un je po svojim ogradama uzgaja uz masline i borove i čemprise i lovore i češvine i planike, pa čak i indijanske smokve...

Un bi reka: „Svak ima u prirodi pravo živit unde di je izniknu.“

Smokvina je bi drukčiji čovik od svih ostalih kolo sebe. Dokli su drugi judi na svojim imanjinama sadili lozje, masline i smokve, un je po svojim ogradama uzgaja uz masline i borove i čemprise i lovore i češvine i planike, pa čak i indijanske smokve koje se tamo nahodu još i danas. Radi tega judi su ga kadbilo užali sulentravat:

„Ma kalebe, kega vraga po tin lipin ogradama držiš skupa s maslinama brutarij?“

Ivan Barčot Kaleb Smokvina

Na to bi jin un bi reka: „Svak ima u prirodi pravo život unde di je izniknu.“

„Ma ije kalebe, ali boru, čemprisu i češvini je misto u grmju a ne ode po ovin tvojim lipin ogradama i još među maslinama!“

„Ma viš tin to! A što tin ne greš život u grmje i ko si tin da zapovidaš di je komu misto u prirodi?“ S ovin ričima taki bi razgovori bili obično i zaključeni.

Kaleb Smokvina zajubi se je u Pelegrin i okolne vale dedrinta i defora još undar kad se je kako mali, prvi put uspe na vrh Tečara i kad mu se je dole isprid njega ki na dlanu iznenada prikaza „raj na zemji“, koji su u to vrime Lučani uglavnon zvali: Požar, Privala oli Stani. I nin se to dogodilo samo njemu. Dogodilo se je to i drugima prin i posli njega. U tin raj u već su niki na svojim imanjima bili nagradili svoje kamene kuće potleušice i u njima ostavali priko noći, što je u to vrime bila i mala hrabrost. Tenci, vile i vukodlaci još su uvijek bili na vrhu *Top liste straha*. Znali su se oni u to vrime po noći obuć u bile lancune i poč strašit isprid kuća jedan drugoga.

Među prvima koji su u te bande već imali svoje pojske kućice bili su Šemanovići, Cindrotovići,

Šokotovići, Mandejovići, Bumbići, Antunovići i još niki. Ali najpoznatiji ondašnji tamošnji stanari bili su: Petar Vlašić Kapulina zvani Štamperio, Stipe Padovan Čafo, Luka Žuvela Ćoro, Miletić Marin i Antun Jalo. Kad bi jih Lučani bili slučajno vidili po Luci, odma bi jin u čunku rekli: „O, došli su čagji iz Pelegrina.“

Opijen lipotom ovega kraja, Kaleb Smokvina prove je u njemu najveći dil svoga života. Dogodilo se je to i meni i nin mi krivo. Smokvinu san ima čast upoznat kad san u Pelegrinu poče gradit kuću sedandesetih godišć pasanega vika. Bi je un već stariji i nisan vele o njemu zna. Da mi ga je bilo „ispovidit“, ali u to vrime nisan za to ima vrimena. Zato san danas puno stvari o njemu više dozna od Petra Marinovića Mića i Petra Šimunovića Cindrota, kojima je un bi kućni prijatelj.

Rečeni Petar Marinović Mić je inače sin pokojnega također Petra koji je bi veliki prijatelj našega Kaleba Smokvine. U njega je Kaleb uvik kupova vino. Petar mu je na smucima sa svojun mazgun vuka kamenje i po Pelegrinu i po Luci. Smuc je bila primitivna drvena naprava, izrađena od drva, uglavnon od bora, koja je sličila na podugovate saonice.

Ivan Barčot Smokvina ima je brata i sestru. Brat je već u mladim danima išaća u svit i o njemu se više nikad ništa nin čulo. Sestra Marija išaća je u Split služit, kako i puno luških žena onega vrimena. Nin se nikad udavala ali je, nezna se kako, ipak došla do bokun stančića u srcu Geta. Ti njezin bidan, neuredni i neugledni stančić u ono vrime posli drugoga svitskega rata, posta je pravo prinočište Velolučana, koji bi došli u Split, oli u bolnicu oli po kojim drugin poslu. Nikad ona nin nikoga odbila primit. Nikad nin rekla da nima mista. Nikad nin nikomu ništa naplatila. Judi su u nje spali jedan do drugoga po klehu ki slane sardele u barilu. Niko se nin buni i svi su činili kuco.

Ima san prilike vidit ti njezin stančić, koji se sastojala od samo jedne prostorije. U njoj je bi jedan stol, dvi, tri katride i zahod zagrađen krpenin zastoron. Iskreno rečeno u tin stančiću nin bilo mista za nikoga ni kad je bi prazan.

Inače, Marija Smokvinka bila je strahovito pobožna žena. Po mirima njezinega stana visili su križi, propeća i slike: svetega Dujeta, svetega Antonja, svetega Jozipa, svetega Mikule i još puno drugih svetaca.

Molila je svaki dan i svaki čas kad bi našla minut vrimenta. Svi oni Lučani koji bi se odlučili poč u nje, obavezno bi joj iz Luke bili donili damižanu vina, koju litru uja, važ slanih črnaca, oli koju čimulu od kupusa. Svi su oni bili na vrime upozoreni kako se u njezinoj kući nesmi ni slučajno zabeštimat.

Ko to nin u Luci zna za Mariju Smokvinku? Ona je u ono vrime u Splitu za lušku sirotinju, koja nin sebi mogla priskrbit privatnu oli hotelsku sobu, bila prava pravcata majka Tereza. Ono što je ode još i najinteresantnije, i sličile su jedna na drugu, ki da su prave sestre.

Od Petra Marinovića dozna san kako joj brat Ivan Smokvina nin bi tako ki ona puno zajujan u crikvu. U crikvu ga se nin moglo vidit nikad, ali ga se zato u Veli petak moglo i vidit i čut, kad bi u procesjunu na vas glas prvi započe kantat onu pistulu: „Pomiluj mene-e Bo-oože, po velikomu milo-seerđu tvom-oomu!“

Zna je un nakon što bi „ubi oko“ iza obida u hladu češvine u Pelegrinu i tamo sam samcat zakantat i zasvirat na svoju malu armoniku „butunaru“. E, ma ni ta njegova mala bidna armonika bila ki druge armonike. I ona je bila na svoju ruku. Klavijature su joj bile umisto na desnoj, na lijevoj, a basi su umisto na lijevoj, bili na desnoj bandi. A sve je to bilo radi tega što je Smokvina ima na desnoj ruci zgrčene i iskrivjene prste koji su stradali u jednoj njegovoj dinamitaškoj greški.

Nakon njegove smrti nastala je bila prava hajka na tu njegovu malu i smišnu armoniku. Svi su je išćali a ko je je uspi zgrabit, to niko živ nezna. Išćale su se i njegove pisme, koje je uža recitirat kad je bi dobre voje, ali ni njih do dan danas nin uspi niko nać.

Po Petrovin pripovidanju, Smokvina nin bi zal čovik. Nin se pača u nikoga i bi je sa svakin dobar. Drža se je one stare „ne tiči me, neću te“. Ali isto nin s njim bilo lako onima koji su ga hotili nasamarit oli iskoristit. Nin un šiša ni pope, ni fratre, ni potestate, ni kraje a ni maršale. Drža se je tvrdo ki lumpar mrkinte, pravila svoje finćukaste pustinjačke filozofije i nin priznava ničigovu ni pamet ni nadmoć.

To se najboje može zakjučit po događaju koji se je zbi, između njega i poznatega luškega potestata, pokojnog Nikole Tabaina Jate, koji je bi na čelu luške općine tridesetih godišć pasanega vika, kad se je u luškoj vali dogodila ona čuvena veslaška ragata s Inglezima u kojoj su gladni koščivi veloluški ribari pobijedili site i pritile ingleske mornare sa razarača „CERES“ koji je bi usidren ispod Ošnjaka.

*Smokvina nin bi zal čovik.
Nin se pača u nikoga i bi je
sa svakin dobar. Ali isto nin s
njim bilo lako onima koji su ga
hotili nasamarit oli iskoristit.
Nin un šiša ni pope, ni fratre, ni
potestate, ni kraje a ni maršale.
Drža se je tvrdo ki lumpar
mrkinte, pravila svoje finćukaste
pustinjačke filozofije...*

Itanto, u vrime kad se je spomenuti Nikola Tabain, zvani Jata, kandidira za luškega potestata, kuntra je jednega dana Smokvinu priko rive. Ferma ga je i govori mu:

„Ja Ive, znaš da san ovih dan misli o tebi.“ Na to će mu Smokvina iznenađen:

„Dnevareti Miko, a što to?“

„Ive, dobro me slušaj! U drugu nediju su voti za potestata. Ako votaš za me, neće ti bit krivo, viruj mi. Dozvolit ću ti da usičeš bor u dovnje bande, kadgod ti bude potriba.“

„Hm!... Miko, a što to govoriš? To san jan čini i dosad i bez tebe i činit ću i od sad. Lako ti je meni za borje. Ako baš hoćeš da jan votan za tebe, možemo se mi i drukčije razgovarat.“

„Dobro, dobro Ive... dunkle reci tin što biš hoti, pa ćemo vidit, jeli.“

„Miko, sad tin mene dobro slušaj!... Ovako... votat ću za tebe ako pristaneš da dohodin u tebe doma na obid ovu cilu setemanu prin izborih.“

Miko se na kratko malo zamisli, počešje se iza uha, pa će: „Ive, u redu. Neka bude kako tin hoćeš.“

Smokvina je hodi u njega na obid cilu setemanu, svaki dan justo u podne, ma se na tin izborima za potestata nin nikad pojavi. O toj njegovoj privari pročulo se bilo brzo po Luci, pa je radi tega bilo smiha na lopate. Pokojnemu potestatu Nikoli Tabainu najžešće su se smijali oni koje je un privari i dava lažna obećanja i na prijašnjim izborima.

Smokvina mu je to i učini zato što je zna s kin ima posla, pa je un za svaki slučaj, privari potestata prin nego što potestat privari njega kako i druge. Koliko dotičnog potestata undašnja luška sirotinja nin volila ni poštivala, najboje svidoču pogrdne pisme koje su se u to vrime o njemu potajno kantale po luškin kominima i kantunima.

Baš odprilike u to vrime naš je Smokvina stavi pod oko jednu lipu divnu iz Pinskega rata. Zvala se Pera, po prezimenu Borovina. Toliko mu je bila zavrnula s pameću da se un nin puno misli ni propitiva o njoj, nego je je jednega dana agvanta i žvelto je je odve prid oltar.

Di ćeš vraže, u tu istu Peru bi je do iza uši zajubjen i pokojni Cire Prižmić Ćirko zvani Ćurlin, tadašnji luški zvonar, što Smokvina nin zna. Kasnije otkad je un nju oženi, došlo mu je pod uši, kako mu se dotični Ćurlin vrti kolo žene. U početku Smokvina nin u to moga povirovat, ali kad se je o temu počelo po mistu šuškat leva, leva, vidi je i un da je odni vrag šalu i da tuka štogod učinit. Peri nin reka njanka riči, ali je zato tvrdo odlučiti pratiti Ćurlina u korak.

Izgleda da je i Pera još uvijek ćutila Ćurlina, ali joj nin bilo drago da joj sada udanoj dohodi prid kuću. Međutin, un je i daje na nju navaljiva ki Špirotov mačak, sve dokligod ga Smokvina jednega dana nin kradomice doprati do svoje vlastite kuće. Dobro spremjen iza kantuna, pritaji se je i gleda što će Ćurlin učinit.

Čin je Ćurlin doša blizu vrati od kuće, okrenu se je iza sebe da vidi, jeli ga ko gleda. Kad se je uviri da ga nin nikoga, prignu se je i poče je kupiti male kamenčiče i s njima je poče hitat po Perinin vratima. U niko vrime Pera je otvorila vrata, a Ćurlin se odma vrga na nju i poče je mahnito stiskati tun na njezinim vratima.

Tega momenta Smokvini je dogorila mića. Poleti je na Ćurlina ki nakostrešeni jastrebić na

goluba. Izvadi je žvelto iz žepa britvulin i tako ga je grubo isika da su mu bila izletila čriva na ventač. Bidan je Ćurlin od tih rana nakon ništa vrimena svrši u čimatorij, a Smokvina u pržun.

To se je dogodilo za vrime talijanske okupacije pa je zatvorsku kaznu izdržava u Istri. Ni u zatvoru Smokvina nin bi boje sriće. Ćeliju je dili s dvojicun teških kriminalaca koji su se taman u to vrime parićavali za uteć vanka. Nagovarali su ga da uteće skupa s njima, ali un to nin hoti njanka čuti i odbi jih je. Jedne noći oni su šmugli, a un je osta sam u ćeliji vas zadovoljan, računajući kako će za ovo bit nagrađen i kako će ga prin otpustiti iz pržuna. Međutin, na ispitivanju dobi je još tri miseca zatvora plus, zato što je zna da će ovi uteć, a o temu nin obavijesti stražare. Kad mi je ovo pripovida upotrebi je svoju najveću beštimmju:

„Benti zemju! Nikad nisan tako fali u životu!“

Nakon odslužene zatvorske kazne u Istri, vraća se u Luku svojoj kući i svojoj Peri. Nastavlja s onim istim poslom, kojega jedinega i zna. Svako jutro na noge gre vaditi kamenje po Tankaracima i Martina boku, a večer se vraća u Luku. Pomagali su mu kolo kamenja i drugi, jer je potražnja kamena bila dosta velika i nin moga sam adominat.

Po ovin spomenutin valama dohodili su krcat kamenje poznati undašnji luški brodari: Papalinovići, Culanovići, Njalotovići i drugi jer su se u to vrime po Luci gradile di bilo kamene kuće. Krcanje kamenja priko drvene skale, nin bi posal za oblizat prste i nisu se undar judi za nje uticali, pa jin je i Smokvina digod mora dat ruku, što nin baš voli.

Pera je ostavala doma u Luci i brinula o kućnim poslima. Nin ona nikad nikud fatigala. Vada zato što jin nin bilo potriba, jerbo nisu mogli imat dice. Stin su se pomirili i živili su skromno kako su to naučili od malih noga. U nediju su puno volili poč na obid u Vranac u svoga prijateja, poznatega veseljaka, pok. Mišeta Barčota Laštika.

Kad nin vadi kamenje, zna je poč, pogotovo iza teških fortunali, obać vale radi dasaka i puntiželi, koje je nevrime užalo donit, uglavnon s talijanskih brodova.

Prid sam kraj drugoga svitskega rata skupja je pronađene nagazne mine po valama dedrinta koje su bili postavili Njemci, očekujući partizane od otoka Hvara. Govoru da jih je bi skupi kolo četrdeset bokuni

Kalebove meje u Pelegrinu. Foto: uredništvo

Bi je poznati dinamitaš. U ribu je hodi po naružbi prid Božić i Novu godinu kad se je mogla dobro prodat. U njega je moglo pofalit vina, cukara, soli, pa čak i kruha, ali eksploziva - nikad. Voli je un i oružje i čuva ga je skupa u specijalnin kamufliranin „odajama“ njegovih meja di ga nin mogla pronać, ni milicija, ni UDBA, ni CIA.

i sve je to bi pomalo sam rastavi i iz njih izvadi eksploziv, koji mu je služi za minavat u petraru, ali i za nezakonito ubijanje ribe.

Bi je poznati dinamitaš. U ribu je hodi po naružbi svojih uglednih kupaca iz Luke prid Božić i Novu godinu kad se je mogla dobro prodat. U njega je

moglo pofalit vina, cukara, soli, pa čak i kruha, ali eksploziva - nikad. Voli je un i oružje i čuva ga je skupa s eksplozivun u specijalnin kamufliranin „odajama“ njegovih meja di ga nin mogla pronać, ni milicija, ni UDBA, ni CIA.

Nažalost dogodilo mu se je ono najgore što mu se je moglo dogodit. Pera, jedina ljubav njegova života, zbog koje je ubi čovika i pati se u zatvoru, iznenada umire. Ostaje sam samcat bez ikoga svoga u onin godišćima kad je žena čoviku najpotribnija.

Iza njezine smrti povuka se je u Pelegrin. Djelova je izgubjeno i nin više ništa fatiga. Nakun što se je rasvanta, poče je hodit svako jutro rano u Luku, a vraća bi se u Pelegrin iza podneva, obavezno s damižanicun vina koju bi kupi u prijateja, Petra Marinovića. U Luci bi obično prid podne uža svratit u pokojne Jake Burminice opatinat porciju kulinja, oli dva jaja na oko.

Judi su se čudili kako je pod stare dane moga svaki dan, ali baš svaki dan propješačit četrnajest kilometara po još uvik tadar neasvaltiranin putu. Jer za one koji neznaju, Vela Luka je od Pelegrina udaljena sedan kilometri. Izgleda da je u Luku dohodi

*Nikoliko dan prin smrti vrga
je svoju zadnju minu u životu.
Učini je to isprid svoje kuće
u Pelegrinu di je nekad bi
petrar, a tada jama sa ustajalun
zelenun vodun u kojoj su po
noći krekećale žabe, i parale
mu živce... Po meni nin umri
na pošten način. Cili je život pi
vino, a zadušila ga je voda.*

samo da se skingod dobro isćakula, jerbo zato nin
baš ima vrimenta u mlajin danima.

Najviše ga se moglo vidit u brijačnici pokojnega
Ivana Gugića Trećeta. Tun bi se naš Ivan Smokvina bi
sit naćakula s pokojnin Ivanon Brbetom i s pokojnin
Ivanon Hrujotom. Tukalo je to čut kad bi se bila ova
četiri Ivana zapasala razgovarat o svojin mladn
danima, o pasanin ratovima, o skupoćama, ali i o
zvizdoznanstvu i onoj raketi, kolo koje su se oni uvik
kuntreštali, jeli ona stvarno sletila na misec, i istresla
one nesritne jude, što su po njemu šemeticali ki
pijane koze po mrkinti.

Ta njegova navigacija iz Pelegrina u Luku i nazad
u Pelegrin durala je desetak godišć, točnije sve dokli
nin onemoća. A undar kad ga je starost na to prisilila

odluči je nać bokun žene, koja će ga pogledat još
ovo malo vrimenta dokli bude živ. Onoj koja se na to
odluči, upisat će svu svoju imovinu.

I neka što tadar još nin bi razvijen Internet ki
danas, ta je vist brzo dospila pod uši udovici Kati
Dražin iz Kaštel Kambelovca, inače po rojenju
Velolućanki iz famije Dragojević Papalin. Ukrcala
se Kata u Splitu u vapor, došla u Luku i potpisala sa
Smokvinun dogovoreni braćni sporazum. Par godišć
posli tega Smokvina razboli i umire u Pelegrinu.

I u tin zadnjn danima osta je doslidan svojoj
životnoj filozofiji. Nikako nin hoti likara u kuću. Liči
se je sam na svoj način. Cili je život pi vino i virova u
njegovu kripost. Zato je i sad bolestan svako jutro na
šće vazima čašu crnega vina.

Nikoliko dan prin smrti vrga je svoju zadnju minu
u životu. Učini je to isprid svoje kuće u Pelegrinu di
je nekad bi petrar, a tada jama sa ustajalun zelenun
vodun u kojoj su po noći krekećale žabe, i parale mu
živce.

Eto, to bi ukratko bi život Ivana kamenitog
Smokvine, čovika, koji je iznika iz kamena, živi od
kamena i umri u kamenjaru svoga Pelegrina. Umri je,
a nin doživi ni asvaltiranu cestu ni struju koja je došla
osan godišć posli njegove smrti 1988.

Da bi ga se Lućani što duže spominjali, napisa
san o njemu pismu, koju je uglazbi pok. maestro
Dinko Fio, a koju izvode dalmatinske klape.

KALEB SMOKVINA

Uža' je na ure
sam sobun bruntulat
u Luku bi doša'
samo za ćakulat.

A kad bi se sunce
podiglo visoko
u Burmića j' bi
dva jaja na oko.

Pa u živo podne
s damižanun vina
vas bi sritan parti
put svog Pelegrina.

Tukla ga je bura
levantun, šiloko
dok je gradi meje
brez tunje na oko.

I bi' je pustinjak
od glave do pete
poznava' je svemir
zvizde i rakete.

Miše i manguce
po imenu zva' je
predstave iz bajke
š njima činit zna je.

Zaziva je vile
tence, vukodlake
štićima je tepa
slatke rići svake.

U Pelegrin ratu
ispo' te češvine
sada više nima
Kaleba Smokvine.

Ne čuje se više
armonika stara
pod češvinun više
niko ne odmara.